

“Я цябе не пазнаю!”, або Прыгоды парсючка Лычыка (урывак)

Лясная паляна. На авансцэне *Шэры Зай* спявае песню.

Шэры Зай. Чую, чую я птушыныя хары —

І на ўзлеску, і на ўскрайку, і ў бары,

І ў нізіне, і ў лагчыне, ў гушчары —

Не змаўкаюць да вячэрняе пары.

Сапраўды, колькі гукаў у лесе! Хто-хто, а Зай павінен усё чуць! І мець вуха вострае, пільнае... Вось, чуеце хор конікаў?

Ну вядома ж, чуеце! Чаму ж конікам не спяваць, калі вакол такі прыгожы летні бор... Светлы, спеўны...

Жу-жу-жу! — чуюгук:

Па зямлі прастуе жук.

Тук-тук-тук! — чую гук:

Доктар-дзяцел лечыць бук.

Дарэчы, дзяцел не адзін толькі бук лечыць, а ўсе дрэвы.

На паляну прыходзяць *вожыкі*. Сярод іх глядач заўважае *Тату-Вожыка Вострая Іголка, Вожыка-сына. Вожыкі* пачынаюць гуляць у футбол. *Шэры Зай* выступае футбольным каментатарам.

Шэры Зай.

Вожыкі ў футбол гуляюць,

Яблык-мяч яны ганяюць.

Тата-Вожык — варатар,

Адаб’е любы удар!

Тата-Вожык Вострая Іголка. Які ўдар! Які пас!

Шэры Зай (*каменціруе*). Не, спартыўны пыл не згас!

Тата-Вожык Вострая Іголка. Вось штрафная, вось вароты...

Шэры Зай. Адбівай, не стой!

Тата-Вожык (*сыну*). Ну, што ты?!

Эх, мазіла, — не ігрок!

Утрымаць мяча не змог!

Вожык-сын (*выцірае лапкай узмакрэлы твар*). Тата, першы тайм скончыўся. Трэба зрабіць перапынак... Дай трохі аддыхацца!

Вожык-тата, Вожык-сын і іншыя вожыкі адыходзяць у глыбіню сцэны. На авансцэне з’яўляюцца *Парсючок Лычык і Казляня Упартыя Рожкі*.

Казляня Упартыя Рожкі. Лычык, я баюся! Так далёка ад дома я яшчэ ніколі не хадзіў...

Лычык. Не бойся! Паходзім, павандруем... А вярнуцца мы заўсёды паспеем. Калі бацькі без цябе засумуюць, дык хутчэй даруюць. І дазваляць са мной сябраваць. Ад радасці, што ты жывы і цэлы...

Казляня Упартыя Рожкі (*радасна*). Яно і праўда!

Лычык. Давай паглядзім, куды вядзе гэтая сцежка? Бо, як вядома, сцежкі заўсёды некуды вядуць.

Тацяна Міхайлаўна Мушынская нарадзілася 26 чэрвеня 1958 года ў Мінску.

Скончыла факультэт журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1981). Працавала ў штотыднёвіку “Літаратура і мастацтва”. З 1991 г. - рэдактар аддзела музыкі часопіса “Мастацтва”.

Дэбютавала ў перыядычным друку ў 1975 годзе. Акрамя паэзіі, прозы, музычнай крытыкі актыўна спрабуе сябе як драматург, лібрэтыст і сцэнарыст.

Дыпламант Камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА “За пашырэнне ведаў пра тэатр Беларусі” (2008). Пераможца трэцяй Нацыянальнай музычнай прэміі ў намінацыі “Лепшы журналіст (музычны крытык)” (2013).

Член Саюза журналістаў Беларусі (1984), Саюза пісьменнікаў Беларусі (2000).

Гармония дуэта: О творчестве Л.Бржозовской и Ю.Трояна / Т.М.Мушинская. - Мн.: Беларусь, 1987.

Гаркавы смак ісціны: Партрэты / Т.Мушынская. - Мн.: Палымя, 1993.

Віця Неслух у краіне мурашоў: Апавяданні, казкі: Для дашк. і мал. шк. узросту / Тацяна Мушынская, Алесь Марціновіч. - Мн.: Юнацтва, 1995.

Доўгае развітанне: Аповесць, апавяданне / Тацяна Мушынская. - Мн.: Дзярж. прадпрыемства “Дом прэсы”, Часоп. “Малодасць”, 1997.

Я вандрую ў стагоддзях: Вершы / Тацяна Мушынская. - Мн.: Выд. фірма ДП “Мінсктыпраект”, 1998.

Рабро Адама: Вершы / Тацяна Мушынская. - Мн.: ДП “Мінсктыпраект”, 1999.

Калі тата - Дзед Мароз: Вершы: Для дашк. і мал. шк. узросту / Тацяна Мушынская. - Мн.: Юнацтва, 2000.

Свята печанай бульбы: Апавяданні і казкі: Для мал. шк. ўзросту / Тацяна Мушынская. - Мн.: Маст. літ., 2003.

Валентин Елизарьев: [Тридцать лет с Нац. балетом Беларуси, 1973-2003: Альбом / Сост. и авт. текста Т.М.Мушинская. - Мн.: Беларусь, 2003.

Сны каханья: вершы / Т.Мушынская. - Мінск: Каўчэг, 2006.

Души ожиданье: стихи о любви / Т.Мушинская. - Минск: Ковчег, 2006.

Вожыкі ў футбол гуляюць: вершы, апавяданні, казкі: [для малодшага школьнага ўзросту] / Т.Мушынская. - Мінск: Літаратура і Искусство, 2008.

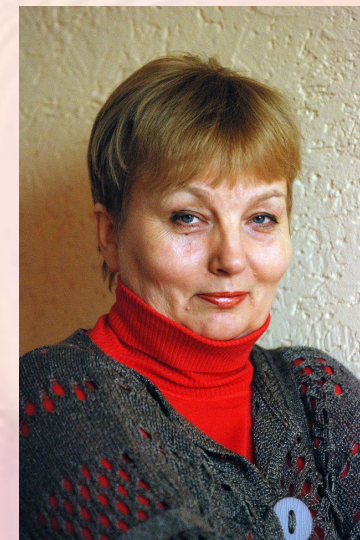
Джюльета і экстрасэнс: [апавесці, апавяданні, абразкі, мініяцюры] / Тацяна Мушынская. - Мінск: Мастацкая літаратура, 2013.

Хто ў лесе самы смелы?: вершы: [для малодшага школьнага ўзросту] / Тацяна Мушынская. - Мінск: Звязда, 2015.

Сад маіх успамінаў: проза, паэзія, падарожныя нататкі / Тацяна Мушынская. - Мінск: Чатыры чвэрці, 2016.

Мак таўклі камары: вершы / Тацяна Мушынская. - Мінск: Мастацкая літаратура, 2017.

Дыханне ранняй восені / Тацяна Мушынская. - Мінск: Беларусь, 2018.

Тацяна Мушынская

Урываак з аповесці “Доўгае развітанне”

Напэўна, думка пра вар'яцтва глыбока трапіла ў Надзіну свядомасць, таму што аднойчы ёй прысніўся сон. Нібыта яна пацыентка ці то неўралагічнага аддзялення бальніцы, ці то псіханеўралагічнага дыспансера. Але не "Навінак" — гэта Надзя памятала дакладна. Яна ляжыць на бальнічным ложку. Разам з ёй у палаче знаходзяцца некалькі жанчын. Яны апранутыя ў аблезлыя бальнічныя халаты, а твары іх маюць нейкі бессэнсоўны выраз. Напэўна, іх ужо "накачалі" адпаведнымі прэпаратамі.

Ідзе ранішні абход. І таму ў палаче цяпер цэлая грамада ў белых халатах: дактары аддзялення разам са студэнтамі, будучымі псіхіятрамі.

Палатны доктар Анатоль Пятровіч па чарзе характарызуе сваіх пацыентак:

— Цяжкая форма шызафрэнні. Жанчына паступіла з наступнымі сімптомамі... У стацыянары знаходзіцца два тыдні. Атрымлівае адпаведнае лячэнне...

"Цікава, як гэта можна так спакойна выслухоўваць, што ў цябе шызафрэнні? Не магу зразумець! Я, напрыклад, моцна б абурылася!" — думае Надзя. Натопн эскулапаў рухаецца далей.

— Больш лёгкая форма псіхічнага захворвання...

Нарэшце Анатоль Пятровіч спыняецца каля Надзі. "Цікава што ён пра мяне скажа?"

— Жанчына паступіла ў аддзяленне ў цяжкім дэпрэсіўным стане, з моцнымі парушэннямі сну і апетыту. Скардзіцца на трывожнасць, пачуццё страху. Псіхічнае захворванне развілося, як лічыць пацыентка, на глебе няшчаснага кахання...

Надзя заўважае, што на спакойных і аб'якавых тварах будучых псіхіятраў з'яўляюцца цікаўнасць і спачуванне: няўжо на свеце яшчэ засталіся дурніцы, якія могуць звар'яцець ад няшчаснага кахання?..

— Захворванне суправаджаецца галюцынацыямі. Навязлівая ідэя выяўляецца ў тым, што жанчына чытае літаратуру выключна эратычнага характару, просіць у сваякоў DVD-дыскі з фільмамі, дзе шмат эратычных сцэн, а таксама падтрымлівае размовы выключна на сексуальных тэмах.

— Вось гэта клас! — пачуўся захоплены голас у натоўпе студэнтаў.

На эратычна настроенага практыканта засыкалі.

"Скажыце, калі ласка, навязлівая ідэя! Можна падумаць, шаноўныя эскулапы — святыя! — думае Надзя. — Не глядзяць па вечарах, схаваліся ад дзяцей-падлеткаў, такія самыя фільмы. І не з эратычнымі сцэнамі, а звычайную парнуху... Не маюць паляубоўніц, не расказваюць адзін аднаму непрыстойныя анекдоты і не абмяркоўваюць жаночыя ножкі, а таксама астатнія вабнасці-прывабнасці. Тады ўсю краіну трэба ў вар'яцкі дом пасадзіць!"

Палатны ўрач працягваў:

— За тры тыдні знаходжання ў стацыянары станоўчая дынаміка, на жаль, не адзначана. За гэты час хворай прыпісваліся наступныя сродкі... — далей ішоў доўгі пералік замежных лекаў. — І таму, параіўшыся з загадчыкам аддзялення, мы вырашылі выкарыстаць найбольш моцны сродак... які дае цудоўны вынік для супакаення нервовай сістэмы...

Надзя доўга і цярпліва слухае падобную лухту, але нарэшце не вытрымлівае:

— Анатоль Пятровіч, з медыцынскіх крыніц, а таксама з жыцця вы цудоўна ведаеце, што найлепш супакойваюць нервовую сістэму пацалункі, абдымкі. А таксама ўсё, што адбываецца ўслед за імі...

У натоўпе студэнтаў пачынаецца гамерычны смех. Палатны доктар, а таксама загадчык аддзялення стаяць чырвоныя як ракі.

Першы прыходзіць у сябе загадчык аддзялення. Ён абураны:

— Анатоль Пятровіч, вы мяне дэзінфармавалі! Вы ведаеце, што ў нашым аддзяленні катастрафічна не хапае лекаў! Навошта вы пераводзіце на гэту жанчыну такія дарагія транквілізатары? У яе абсалютна здаровая псіхіка. Нашы пацыенты так не жартуюць. Рыхтуйце дакументы на выпіску!

— Прабачце, якія жарты! — рашуча перабівае яго Надзя. — Я кажу абсалютна сур'ёзна. Мы не высветлілі вельмі важнае пытанне: я сама магу выбраць, з кім мне супакойвацца, ці гэта кансіліум вырашае? лепш, вядома, калі я сама. Як мужчына, мне асабіста больш падабаецца Анатоль Пятровіч. Толькі варта ўдакладніць, дзе мы з ім будзем супакойвацца...

Цяпер студэнты зарагаталі ізноў, разам з імі дактары аддзялення, потым Анатоль Пятровіч, загадчык і нарэшце сама Надзя. Яна смяялася так доўга і няспынна, аж захлынаючыся ад шчаслівага, разняволенага смеху, што нарэшце... прачнулася.

Легкадумны настрой са сну перайшоў у яву. Цяпер яна ўсвядоміла, што трэба неяк ратавацца. Выцягнуць сябе з дэпрэсіі. Як Мюнхгаўзен з балота за валасы. Інакш усё можа кепска скончыцца. Калі працягваць далей у такім жа стылі, сон у рэшце рэшт зробіцца яваю.

Каб хто-небудзь год ці два таму сказаў Надзі, што мужчына пераверне дагары нагамі ўсё яе жыццё, яна не паверыла б. Надзя забараніла сабе слухаць яго музыку, якая раней мела над ёй незразумелую ўладу. Забараніла сабе тэлефанаваць яму што ёй здарылася. Забараніла думаць пра яго і ўспамінаць. Спачатку тое здавалася немагчымым. Бо ўсюды яна натыкала-ся на рэчы, звязаныя з ім, на твары агульных знаёмых, на твары, якія яны абмяркоўвалі. Пэўны час Надзя існавала нібы ў прастацы, бязлюднай, ненаселенай прасторы. Але потым зрабілася лягчэй.

Яна паціху пачала рыхтаваць новую праграму, у вучэльні папрасіла сабе дадатковыя гадзіны. А сыну пааб'яцала, што ў бліжэйшы час яны абавязкова выправяцца ў парк, пакуль той не зачыніўся на зіму. А яшчэ іх чакае музей, а потым тэатр, а потым дзень нараджэння цёткі Валі, Надзінай сяброўкі, дзе збярэцца шмат дзяцей. Ад такой захапляльнай перспектывы Алесік быццам ажыў. Ад яго капрызай не засталася і знаку.

"Я звычайная эгаістка. І сама ва ўсім вінавата, — дакарала сябе Надзя. — Сын грубіянніў і злаваў, бо не адчуваў, што мне цікава з ім, што я хачу быць з ім разам. Некалі я гэтаксама злавала таму, што няма... Не, яго няма, — схамянулася яна, — яго няма ў маім жыцці. Ён — проста прывід, здань. Яго няма,

няма!"

Жыццё ўваходзіла ў звыклую каляіну. Цяпер едучы з цэнтра у свой спальны мікрараён, Надзя ўжо не дзівілася, як мінулаўвясной, чаму твары пасажыраў такія аб'якавыя, змрочныя ці нават прыгнечаныя. Цяпер яна сама была такой самай і нічым не вылучалася сярод натоўпу людзей, заклапочаных сваімі справамі.

У сярэдзіне кастрычніка з філармоніі патэлефанавалі — у лістападаўскую афішу можна ставіць Надзін канцэрт. Ці гатовая яна? Гатовая, але цяпер, калі на душу лёг спакой, яна баялася страціць адчуванне раўнавагі. І не хацела больш сустракацца з Маэстра. Некалькі разоў яны бачыліся мімаходзь на аркестравых рэпетыцыях, але пасля іх Надзя хуценька знікала, каб яе ніхто не праводзіў. Напэўна, кампазітар адчуў, што з ёй робіцца штосьці незразумелае, і аднойчы на рэпетыцыі запытаў:

— Надзя, што-небудзь здарылася?

"Здарылася, і вельмі даўно. Толькі не са мной, а з табой", — падумала яна, і спакойна глядзячы яму ў вочы, адказала:

— Не, усё нармальна!

"І што асблівае я ў ім знайшла? У яго звычайны твар і звычайны голас..."

Напэўна, адчуўшы яе адчужанасць, ён не стаў нічога дапытвацца і адышоў. Магчыма, пакрыўдзіўся. У музыкантаў скура тонкая, усё адчуваюць. Але што ёй да ягоных крыўдаў! Гэта ўжо не яе клопаты...

Паэт - нібы напятая струна.
Калі струну кранаюць
Ці б'юць па ёй,
Яна звініць ад болю.
А людзі думаюць,
Што гэта песня...

Раяля чорнае крыло
Увысь паднята,
І вецер з поля прынясе
Мне водар мяты.

А рукі раптам узляцяць -
Нібы над лёсам,
Над клавішамі ўзляцяць,
Над белым плёсам.

Раяля чорнае крыло,
Дзе - блаславенне,
Душа твая чамусь п'яе -
Міне імгненне.

Раяля чорнае крыло,
Дзе гом грымотны.
І рэха гукаў, рэха мар,
Ужо самотных.

Раяля чорнае крыло
Увысь паднята,
А вецер з поля прынясе
Мне водар мяты.